

Θουκυδίδου *Ιστορία*, 3, 81.2-81.4

Διευκρίνιση: Οι προτεινόμενες απαντήσεις στις ερμηνευτικές παρατηρήσεις είναι ενδεικτικές. Αξιοποιούνται κατά κύριο λόγο τα ερμηνευτικά σχόλια του σχολικού βιβλίου, καθώς και οι κειμενικές αναφορές. Τόσο οι παρατηρήσεις όσο και οι απαντήσεις λαμβάνουν υπόψη τις επικαιροποιημένες οδηγίες του ΙΕΠ για το σχολικό έτος 2020-21.

2. Οι Κερκυραίοι δημοκρατικοί μετά την αποχώρηση των Πελοποννησίων και την άφιξη του αθηναϊκού στόλου, μόλις αντιλαμβάνονται (*αἰσθόμενοι*) ότι δεν απειλούνται από κανέναν, επιδίδονται σε σφαγές χωρίς καμία ηθική αναστολή με βασικό στόχο να εξοντώσουν πλήρως τους πολιτικούς αντιπάλους. Αρχικά, οδήγησαν (*ἐς τὴν πόλιν ἤγαγον*) τους 500 Μεσσηνίους, που αποτελούσαν τα πληρώματα των πλοίων του Νικόστρατου, μέσα στην πόλη με σκοπό την ενίσχυσή τους με εμπειροπόλεμους μαχητές και τον παράλληλο εκφοβισμό των ολιγαρχικών. Στη συνέχεια, οι δημοκρατικοί διέταξαν τα πλοία που είχαν επανδρώσει με ολιγαρχικούς να κάνουν τον περίπλου και να αγκυροβολήσουν στο Υλλαϊκό λιμάνι (*περιπλεῦσαι κελεύσαντες ἐς τὸν Ὑλλαϊκὸν λιμένα*), το οποίο είχαν από την αρχή των γεγονότων υπό τον πλήρη έλεγχο τους. Με την ενέργεια αυτή ήθελαν να απομακρύνουν τους ευρισκόμενους στα πλοία ολιγαρχικούς από τους ομοϊδεάτες τους, που βρίσκονταν στην αγορά και στο Ηραίο, για να τους εξοντώσουν χωρίς καμία αντίδραση, πράγμα που έκαναν, μόλις έφτασαν στο Υλλαϊκό λιμάνι.

Σκοτώνουν χωρίς δισταγμό κάθε πολιτικό αντίπαλο που έβρισκαν μπροστά τους (*εἴ τινα λάβοιεν, ἀπέκτεινον*) ακόμα και τους ολιγαρχικούς που πείστηκαν να αγωνιστούν μαζί τους για τη σωτηρία της πατρίδας, ενάντια στους ομόφρονές τους (*ἐκβιβάζοντες ἀπεχρῶντο*). Επιπλέον, έστησαν μια παρωδία δίκης με προαποφασισμένο αποτέλεσμα και θανάτωσαν, αφού τους έπεισαν να δικαστούν, πενήντα ολιγαρχικούς ικέτες στο Ηραίο (*κατέγνωσαν πάντων θάνατον*). Οι δημοκρατικοί έτσι εξαπάτησαν για δεύτερη φορά τους αντιπάλους τους, φανερώνοντας κατ' αυτόν τον τρόπο βαθύ πολιτικό αμοραλισμό και αναληθσία.

3. Ο Θουκυδίδης φαίνεται εδώ πως μέμφεται τον Ευρυμέδοντα και τον θεωρεί υπεύθυνο για την αλληλοσφαγή στην Κέρκυρα. Με τη φράση «*Ἡμέρας τε ἑπτὰ, ἃς ἀφικόμενος ὁ Εὐρυμέδων ταῖς ἐξήκοντα ναυσὶ παρέμεινε, Κερκυραῖοι σφῶν αὐτῶν τοὺς ἐχθροὺς δοκοῦντας εἶναι ἐφόνευον*» ο Θουκυδίδης αφήνει να διαφανούν οι ευθύνες του

αρχηγού του αθηναϊκού στόλου. Ο Ευρυμέδοντας με τα 60 πλοία του θα μπορούσε να πετύχει ό, τι πέτυχε ο Νικόστρατος με πολύ λιγότερα πλοία, αλλά αυτός από αδιαφορία ή ανικανότητα δεν αναμείχθηκε, αδιαφορώντας για την τύχη των ολιγαρχικών και ανεχόμενος τις ακρότητες και την τρομοκρατία στο νησί. Στην ουσία ενθάρρυνε τη σφαγή με την παρουσία και την ανοχή του, καθώς, όπως αποδείχτηκε από τα ίδια τα γεγονότα, δεν είχε ούτε την ικανότητα ούτε τη βούληση ούτε το ηθικό ανάστημα να ελέγξει την κατάσταση.

4. Ο Θουκυδίδης στο μεταφρασμένο κείμενο προβάλλει την **πλεονεξία**, το να αποκτήσει δηλαδή το άτομο ή η πολιτική παράταξη ή το κράτος περισσότερα απ' όσα δικαιούται και τη **φιλοτιμία**, την προσωπική φιλοδοξία ορισμένων, ως βασικά κίνητρα για τον πόλεμο. Αυτά είναι που οδήγησαν τις πολιτικές παρατάξεις σε φοβερές και ακραίες πράξεις, όπως οι άδικες καταδικαστικές αποφάσεις, η βίαιη κατάληψη της εξουσίας. Οι αρχηγοί των κομμάτων, μάλιστα, ενώ προσποιούνταν έτσι ότι υπηρετούν την πολιτεία, στην πραγματικότητα ήθελαν να ικανοποιήσουν προσωπικά συμφέροντα και να κορέσουν το μίσος τους. Χαρακτηριστική είναι η φράση του μεταφρασμένου κειμένου *ότι καμιά από τις δύο παρατάξεις δεν είχε κανέναν ηθικό φραγμό κ' εκτιμούσε περισσότερο όσους κατόρθωναν να κρύβουν κάτω από ωραία λόγια φοβερές πράξεις.* Όλα αυτά επιβεβαιώνονται απόλυτα στο πρωτότυπο κείμενο όπου οι Κερκυραίοι δημοκρατικοί προβαίνουν σε βάνουσες ενέργειες κατά των αντιπάλων τους. Οι ακρότητες και οι θηριωδίες που περιγράφει ο Θουκυδίδης προκύπτουν από την αλαζονεία, το μίσος και τα άγρια ένστικτα. Οι δημοκρατικοί Κερκυραίοι, ασφαλείς μετά την έλευση του αθηναϊκού στόλου, επιδίδονται σε σφαγές χωρίς καμία ηθική αναστολή και σκοτώνουν αδιακρίτως όποιον πολιτικό αντίπαλο έβρισκαν μπροστά τους. Οι δημοκρατικοί ισχυρίζονται ότι φονεύουν τους ολιγαρχικούς που αποπειράθηκαν να καταλύσουν τη δημοκρατία. Πίσω από το πρόσχημα αυτό κρύβονται τα πραγματικά κίνητρα της σφαγής, δηλαδή η προσωπική έχθρα και τα χρέη (*τὴν μὲν αἰτίαν ἐπιφέροντες τοῖς τὸν δῆμον καταλύουσιν, ἀπέθανον δέ τινες καὶ ἰδίας ἔχθρας ἔνεκα, καὶ ἄλλοι χρημάτων σφίσιν ὀφειλομένων ὑπὸ τῶν λαβόντων*). Επομένως, στον εμφύλιο πόλεμο της Κέρκυρας οι αντίπαλοι υπηρετούσαν μόνο τα συμφέροντά τους και τα συμφέροντα της παράταξης στην οποία ανήκαν.

[* Ο/Η μαθητής/τρια δεν χρειάζεται να εξαντλήσει μία προς μία όλες τις περιπτώσεις που αναφέρονται στο πρωτότυπο κείμενο, αλλά να τεκμηριώσει την απάντησή του με ενδεικτικά παραδείγματα από το κείμενο.]

6. α. λιμένας, ικέτα, πλέον, ἤ, χρήμασι(ν)
β. ἄγωσι(ν), λαμβάνωσι(ν), πείθωσι(ν), ὀρώσι(ν), παραμένη
7. α. *προσπλεύσας*: κατηγορηματική μετοχή (μονάδα 1) γιατί εξαρτάται από τη μετοχή *αἰσθόμενοι* (ρήμα *αἰσθήσεως*) και αναφέρεται στο *ναῦς*, που είναι και υποκείμενό της (μονάδες 2)
λαβόντες: επιρρηματική χρονική μετοχή (που δηλώνει το προτερόχρονο) (μονάδα 1)
ὄντας: επιθετική μετοχή (με υποκείμενο τούς *Μεσσηνίους*) (μονάδα 1)
β. *αὐτοῦ*: γενική ως επιρρηματικός προσδιορισμός του τόπου στο ρήμα *διέφθειρον*
ἐν τῷ ἱερῷ: εμπρόθετος προσδιορισμός του τόπου στο ρήμα *διέφθειρον*
ἐκ τῶν δένδρων: εμπρόθετος προσδιορισμός του τόπου στο ρήμα *ἀπήγχοντο*
- Η ιστορική αφήγηση γίνεται πιο άμεση και παραστατική και αποσαφηνίζονται οι συνθήκες κάτω από τις οποίες οι ολιγαρχικοί έθεται οι ίδιοι τέλος στη ζωή τους, ακόμη και σε ιερούς χώρους, εξαιτίας της απόγνωσής τους.

*Οι ενδεικτικές απαντήσεις για τις ερωτήσεις 1,5,8 που αναφέρονται στο ίδιο κείμενο, έχουν διατυπωθεί στο θέμα με την ονομασία GEL_CLA_AEG_SOLUTION_1_12679.